
LA ŜTATOJ ESTAS LA KONSTANTA MILITO !

Esperantista Revolucia Internaciisma Movado

1870

La supera Leĝo de La Ŝtato estas la konservado de La Ŝtato ĉiuokaze; kaj ekzakte kiel ĉiuj ŝtatoj, ĉar ekzistas iuj sur la tero, estis kondamnitaj al eterna lukto: lukto kontraŭ siaj propraj loĝantaroj kiujn ili subpremas kaj kiujn ili ruinigas, lukto kontraŭ ĉiuj eksterlandaj ŝtatoj, ĉiu el kiuj estas potenca nur kondiĉe ke la alia estas malforta ; kaj ĉar ili povas nur konservi sin en ĉi tiu lukto pliigante sian potencon ĉiutage, kaj interne, kontraŭ siaj propraj subjektoj, kaj ekstere, kontraŭ najbaraj potencoj, sekvas, ke la supera leĝo de la ŝtato estas la pliigo de ĝia potenco malutile al interna libereco kaj ekstera justeco.

Ĉi tio estas en sia sincera realo la sola moralo, la sola fino de la ŝtato. Li adoras Dion mem nur tiom, kiom li estas lia ekskluziva Dio, la sankcio de lia potenco kaj de tio, kion li nomas sia rajto, tio estas lia rajto esti ĉiuokaze kaj ĉiam disetendiĝi en malutilo de ĉiuj aliaj ŝtatoj. Ĉio, kio servas por ĉi tiu celo, estas merita, legitima, virta. Ĉio, kio damaĝas lin, estas krima. La moraleco de la ŝtato estas tial la demisiigo de homa justeco, de homa moraleco. Tiu transcenda, ekstra-homa kaj tial kontraŭ-homa moralo de La Ŝtatoj ne estas la rezulto de la sola korupto de la viroj kiuj plenumas ĝiajn funkciojn. Oni povus preferi diri, ke la korupto de ĉi tiuj viroj estas la natura, necesa sekvo de La institucio de La Ŝtatoj. Tiu moraleco estas nenio krom la evoluo de la fundamenta principo de la ŝtato, la neevitebla esprimo de neceso eneca en la ŝtato. La ŝtato estas nenio alia ol la neado de la homaro ; ĝi estas malgranda komunumo, kiu volas preni sian lokon kaj volas trudi sin al ĝi kiel supera celo, al kiu ĉio devas servi, ĉio devas submetiĝi. Ĝi estis natura kaj facila en la antikveco, kiam la ideo mem de la homaro estis nekonata, kiam ĉiu popolo adoris siajn ekskluzive naciajn diojn kaj kiu donis al ili la rajton de vivo kaj morto super ĉiuj aliaj nacioj. La homa rajto tiam ekzistis nur por la civitanoj de la ŝtato. Ĉio, kio estis ekster la ŝtato, estis kondamnita al rabado, buĉado kaj sklaveco.

Ne plu estas tiel hodiaŭ. La ideo de la homaro fariĝas pli kaj pli potenca en la civilizita mondo, kaj eĉ, danke al la etendo kaj la kreskanta rapideco de komunikadoj kaj danke al la eĉ pli materiala ol morala influo de civilizo sur la barbaraj popoloj, ĝi jam komencas penetri en ĉi-lastan. Ĉi tiu ideo estas la nevidebla potenco de la jarcento, kun kiu la potencoj de la tago, la ŝtatoj, devas kalkuli. Ili ne povas submetiĝi al ĝi bonfide, ĉar ĉi tiu submetiĝo siaflanke egalus al memmortigo, la triumfo de la homaro povas esti atingita nur per la detruo de ŝtatoj. Sed nek ili povas nei ĝin, nek malkaŝe ribeli kontraŭ ĝi, ĉar, fariĝinte tro potenca hodiaŭ, ĝi povus mortigi ilin. En ĉi tiu dolora alternativo, ili restas nur unu partio: ĝi estas hipokriteco. Ili donas al si la aeron respekti ŝin, ili ne plu parolas, ili ne plu agas krom en ŝia nomo, kaj ili malobservas ŝin ĉiutage. Ni ne kulpigu ilin pro tio. Ili ne povas agi alie, ilia pozicio fariĝis tia, ke ili ne plu povas konservi sin krom mensogante. Diplomatio ne havas alian mision.

Kion ni vidas? Kiam ajn ŝtato volas deklari militon kontraŭ alia, ĝi komencas per lanĉo de manifesto, adresita ne nur al siaj propraj temoj, sed al la tuta mondo, kaj en kiu, metante la tutan rajton sur sian propran flankon, ĝi strebas pruvi, ke ĝi spiras nur homaron kaj amon al paco, kaj ke, trapenetrita de ĉi tiuj malavaraj kaj pacaj sentoj, ĝi suferis delonge silente, sed ke la kreskanta maljusteco de sia malamiko finfine devigas ĝin eltiri la glavon el la ingo. Samtempe li ĵuras, ke, malestimante ĉian materialan konkeron kaj ne serĉante pliiĝon de sia teritorio, li finos ĉi tiun militon tuj kiam la justeco estos restarigita. Lia antagonisto respondas per simila manifesto, en kiu nature ĉiuj leĝoj, justeco, homaro kaj ĉiuj malavaraj sentoj troviĝas memstare. Ĉi tiuj du kontraŭaj manifestoj estas skribitaj kun la sama elokventeco, ili eligas la saman virtan indignon, kaj unu estas tiel sincera kiel la alia: tio estas, ambaŭ estas senhonte mensogantaj, kaj nur la malsaĝuloj lasas sin kapti en ĝi.

Saĝuloj, ĉiuj, kiuj havas iom da sperto en politiko, eĉ ne ĝenas legi ilin; sed ili serĉas, aliflanke, malimpliki la interesojn, kiuj pelas la du kontraŭulojn al ĉi tiu milito, kaj pesi siajn respektivajn fortojn por diveni la rezulton. Pruvo, ke moralaj konsideroj havas nenion komunan kun ĝi.

La leĝo de la popolo, la traktatoj, kiuj reguligas La rilatojn de La Ŝtatoj, estas senigitaj de ajna morala sankcio. Ili estas, en ĉiu difinita epoko de historio, la materiala esprimo de la ekvilibro rezultiĝanta el la reciproka antagonismo de La Ŝtatoj. Dum ekzistas ŝtatoj, ne estos paco. Estos nur pli-malpli longaj armisticoj, armisticoj finitaj el laca milito de ĉi tiuj eternaj militemuloj, La Ŝtatoj; kaj, tuj kiam ŝtato sentas sin sufiĉe forta por rompi ĉi tiun ekvilibron por sia propra profito, ĝi neniam malsukcesos fari tion. La tuta rakonto estas tie por pruvi ĝin.